

Βιώσιμος Σχεδιασμός των Αδρανών στην Ελλάδα Αποτελέσματα της 1^{ης} διαβούλευσης

2η Διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους φορείς και εταίρους
για το «Βιώσιμο Σχεδιασμό των Αδρανών στην Ελλάδα»

Κ. Χατζηλαζαρίδου
Φ. Χαλκιοπούλου

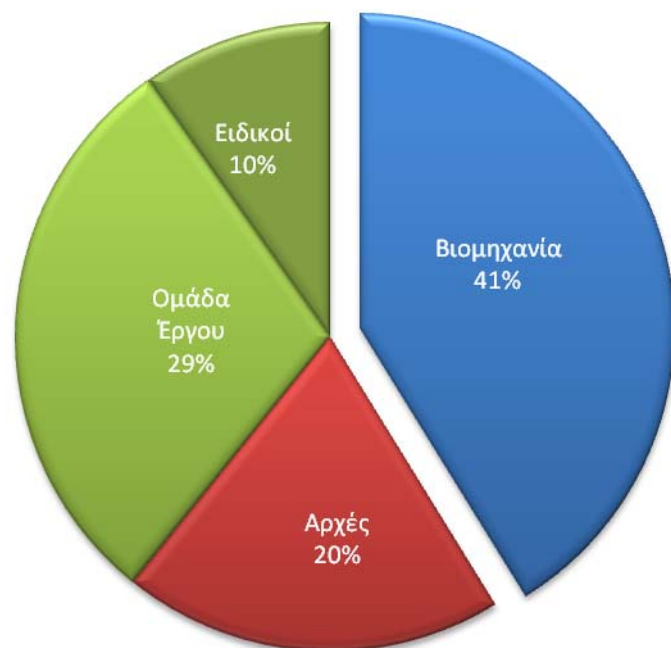
Ζ. Αγιουτάντης

13 Ιουνίου 2014, Αθήνα

Jointly for our common future

Η 1η ημερίδα διαβούλευσης, πραγματοποιήθηκε με επιτυχία στις 7 Φεβρουαρίου 2014 στην Αθήνα με την συμβολή και ενεργό συμμετοχή στελεχών από τις αρμόδιες εθνικές και περιφερειακές αρχές σχεδιασμού, εκπροσώπων της βιομηχανίας, της επιστημονικής κοινότητας και εμπειρογνομώνων.

Σχ. 1: Ποσοστά συμμετοχής στην ημερίδα, ανά ομάδα

Οι ειδικότεροι στόχοι της ήταν:

- Η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης σχετικά με το σχεδιασμό των αδρανών στην Ελλάδα, με έμφαση στα ζητήματα που κύρια απασχολούν τους φορείς,
- Η προώθηση ενιαίας αντίληψης και συλλογιστικής όσον αφορά στις έννοιες *Βιώσιμη Διαχείριση Πόρων για Παραγωγή Αδρανών* (Sustainable Aggregates Resource Management-SARM) και *Βιώσιμη Προμήθεια Αδρανών από Διάφορες Πηγές* (Sustainable Supply Mix-SSM),
- Η ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των συμμετεχόντων σχετικά με τη διαχείριση όλων των πόρων που δυνητικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παραγωγή αδρανών (περιλαμβανομένων και των αποβλήτων των εκσκαφών και κατεδαφίσεων, των εξορυκτικών και των βιομηχανικών αποβλήτων),
- Η ιεράρχηση των κυριότερων θεμάτων-προκλήσεων που επιζητούν επίλυση, καθώς και οι προτάσεις για την επίλυσή τους.

Αποτύπωση της παρούσας κατάστασης

1. Δραστική μείωση στο ύψος της ετήσιας παραγωγής και της κατανάλωσης σε σχέση με την προηγούμενη 5-ετία

- Η ετήσια παραγωγή αδρανών σήμερα υπολογίζεται σε 25 εκατ. τόνους,
- Το 2008 ήταν περίπου 98 εκατ. τόνοι,
- Η μέση ετήσια κατά κεφαλή κατανάλωση είναι 2,2 τόνοι, όταν η αντίστοιχη μέση ευρωπαϊκή είναι 5,2 τόνοι ενώ ειδικά για τις χώρες της ΝΑ Ευρώπης είναι 4,2 τόνοι.

2. Ο σχεδιασμός των αδρανών στην Ελλάδα, προς το παρόν, αφορά κυρίως στο σχεδιασμό των πρωτογενών (φυσικών) αδρανών

Δηλ. αφορά στο σχεδιασμό της εξόρυξης, κάτι που εν μέρει οφείλεται στο γεγονός ότι η χώρα διαθέτει αφθονία κατάλληλων για το σκοπό αυτό ΟΠΥ.

3. Με βάση την εθνική νομοθεσία, η ανάπτυξη της εξορυκτικής δραστηριότητας για την παραγωγή θραυστών αδρανών πραγματοποιείται μόνο σε συγκεκριμένες, χωροθετημένες περιοχές, τις Λατομικές Περιοχές (ΛΠ), καθιστώντας την έτσι τη μόνη ίσως δραστηριότητα της εξορυκτικής βιομηχανίας, που υπακούει σε χωροταξικό σχεδιασμό.
4. Εκτός ΛΠ επιτρέπεται η εξόρυξη για παραγωγή αδρανών σε ειδικές περιπτώσεις.
5. Μόνο το 50-55% της συνολικής παραγωγής αδρανών της χώρας προέρχεται από τις χωροθετημένες ΛΠ. Το υπόλοιπο ποσοστό αποτελεί προϊόν είτε νόμιμης δραστηριότητας από τις εξαιρέσεις του νόμου, είτε παράνομης λατομείας.

6. Ο θεσμός των Λ.Π έχει λειτουργήσει σωστά μέχρι σήμερα ενώ ορισμένα από τα προβλήματα που αναφέρθηκαν σχετικά με τη χωροθέτησή τους είναι:

- *Οι μεγάλες καθυστερήσεις στις διαδικασίες για τον καθορισμό τους,*
- *Αντιφατικές θεσμικές ρυθμίσεις, όπως π.χ. οι κηρύξεις αναδασωτέων τμημάτων εντός τελεσίδικα χωροθετημένων ΛΠ.*

7. Παρά τη λειτουργία του θεσμού των ΛΠ υπάρχει και σήμερα αδειοδότηση κατ' εξαίρεση εκτός ΛΠ και αυτό με την ανοχή και της Περιφερειακής και της Κεντρικής Διοίκησης.

8. Αμμοληψίες: Απαγορεύεται αυτή η δραστηριότητα αποκλειστικά για την παραγωγή αδρανών. Αμμοληψία μπορεί να πραγματοποιείται μόνο για τη διευθέτηση της κοίτης του ποταμού, για λόγους περιβαλλοντικούς.

Προβλήματα παραβατικής συμπεριφοράς παρατηρούνται συχνά με τη διενέργεια παράνομων αμμοληψιών, εν μέρει επειδή δεν είναι πάντοτε σαφές το αν και πώς οριοθετείται η κοίτη ενός ποταμού, οπότε να είναι δυνατή η διάκριση μεταξύ της εξόρυξης για την διευθέτηση της κοίτης και ενός πιθανού λατομείου.

9. Η Πολιτεία έχει επιλέξει να δρα κατασταλτικά για την αντιμετώπιση της παράνομης λατομείας.

Η θέση του ΥΠΕΚΑ είναι σαφής στο σημείο αυτό: «Για την ενεργοποίηση των μηχανισμών καταστολής των παράνομων δραστηριοτήτων απαιτείται να γίνει καταγγελία», ενέργεια στην οποία αντιδρά η Βιομηχανία.

10. Πρόθεση του ΥΠΕΚΑ είναι να περιοριστεί δραστικά (σταδιακά) η λειτουργία λατομείων εκτός ΛΠ και να αναβαθμιστεί ο θεσμός των ΛΠ με συνεχή λειτουργία των σχετικών επιτροπών.

11. Στο υπό επεξεργασία λατομικό νομοσχέδιο εξετάζονται μεταξύ άλλων:

- Οι προϋποθέσεις εκμετάλλευσης εντός περιοχών NATURA,
- Η παράταση των αδειών εκμετάλλευσης στα 60-70 χρόνια και μια ενιαία άδεια για όλα τα λατομικά ορυκτά και πετρώματα,
- Η προστασία των ΛΠ από κηρύξεις τμημάτων σε αναδασωτέα,
- Η πρόβλεψη δυνατότητας εγκατάστασης μεταποιητικών μονάδων (περιλαμβανομένων και μονάδων ανακύκλωσης) εντός λατομικών χώρων,
- Να δοθεί ρητά η αρμοδιότητα στον περιφερειάρχη να διερευνά τις ανάγκες της περιφέρειάς του σε αδρανή υλικά, ανά πενταετία και σε βάθος χρόνου 40 ετών, λαμβάνοντας υπόψη για την κάλυψή τους και τα δευτερογενή υλικά που παράγονται στην περιοχή και με διαπιστωτική πράξη να παίρνει την ευθύνη για τον καθορισμό, εφόσον απαιτείται, των ΛΠ.

12. Η Βιομηχανία διαμαρτυρήθηκε για την καθυστέρηση στην ψήφιση του νομοσχεδίου το οποίο έχει στόχο την απλούστευση των διαδικασιών και τη σύντμηση των καθυστερήσεων στη χορήγηση των εγκρίσεων και αδειών, οι οποίες σε πολλές περιπτώσεις αποτρέπουν επενδυτικές πρωτοβουλίες και αποδυναμώνουν το επιχειρηματικό κλίμα και την ανταγωνιστικότητά της.

13. Η παραγωγή αδρανών από δευτερογενείς πόρους αποτέλεσε αντικείμενο εισηγήσεων και εκτενούς συζήτησης στη βάση της εναλλακτικής διαχείρισης υλικών όπως: α) Τα εξορυκτικά απόβλητα, β) Τα Απόβλητα Εκσκαφών Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ), και γ) Τα απόβλητα από τη δραστηριότητα της ΛΑΡΚΟ.

14. Έχουν τεθεί εθνικοί στόχοι ανακύκλωσης: μέχρι το 2015, η ανακύκλωση/ανάκτηση των ΑΕΚΚ να ανέλθει στο 50% επί του συνολικού βάρους των παραγόμενων ποσοτήτων στη χώρα και στο 70% μέχρι το 2020.

- Σύμφωνα με δημοσιευμένα στοιχεία, το 80% περίπου του συνολικού ρεύματος των ΑΕΚΚ αποτελούν τα αδρανή υλικά (σκυρόδεμα, τούβλα, κεραμικά, πλακίδια, γύψος και μπάζα εκσκαφών) και επομένως οι εργασίες ανακύκλωσης και ανάκτησης που προβλέπονται στα ΣΕΔ, έχουν τη μεγαλύτερη βαρύτητα για την επίτευξη των παραπάνω στόχων.
- Οι στόχος αυτός είναι πολύ υψηλός και πάρα πολύ δύσκολο να επιτευχθεί στην Ελλάδα,

15. Ενώ για τα λατομεία υπάρχει σχετική πρόνοια στο χωροταξικό σχεδιασμό, το θέμα της χωροθέτησης των μονάδων επεξεργασίας ΑΕΚΚ δεν αντιμετωπίζεται ούτε στο γενικό χωροταξικό σχέδιο, ούτε και στα ειδικά χωροταξικά σχέδια της χώρας.

- *Σύμφωνα με το Ν. 4030/2011, άρθρο 40, επιτρέπεται η εγκατάσταση μονάδων επεξεργασίας ΑΕΚΚ σε ανενεργά λατομεία,*
- *Εντούτοις, στην περίπτωση αυτή η λειτουργία τους δεν πρέπει να παρατείνεται πέραν του χρόνου αποκατάστασης του λατομείου που ορίζεται με τη σύμβαση ανάθεσης του αναδόχου.*

Προκαταρκτικές προτάσεις για το βιώσιμο σχεδιασμό των αδρανών στην Ελλάδα - 1

- Εφαρμογή σχεδιασμού που να λαμβάνει υπόψη τα πρωτογενή και δευτερογενή αδρανή και ανάπτυξη μηχανισμών συλλογής αξιόπιστων δεδομένων για την υποστήριξη αυτού του σχεδιασμού.
- Προϋπόθεση για να είναι ο σχεδιασμός βιώσιμος είναι η εφαρμογή των αρχών της Βιώσιμης Διαχείρισης Πόρων (SARM) και της Βιώσιμης Προμήθειας Αδρανών (SSM).
- Ο σχεδιασμός των αδρανών, βιώσιμος ή μη, είναι υπόθεση του Κράτους, το οποίο θα πρέπει να διασφαλίζει τη διαθεσιμότητά τους για τις ανάγκες της κοινωνίας, σε βραχυ-, μεσο- και μακρο-πρόθεσμο επίπεδο.
- Για την αποτελεσματική εφαρμογή των αρχών για το βιώσιμο σχεδιασμό είναι αναγκαία η ανάπτυξη και εφαρμογή των κατάλληλων πολιτικών και του αναγκαίου θεσμικού πλαισίου.

Προκαταρκτικές προτάσεις για το βιώσιμο σχεδιασμό των αδρανών στην Ελλάδα - 2

- Η βιώσιμη ανάπτυξη για τα λατομεία αδρανών υλικών προϋποθέτει την εξάλειψη της παράνομης λατόμευσης και της παράνομης διακίνησης λατομικών προϊόντων, την απλοποίηση των αδειοδοτικών διαδικασιών και την ενίσχυση ενός γόνιμου διαλόγου και συνεργασίας μεταξύ όλων των συμμετόχων.
- Θα πρέπει να ενισχυθεί / υποστηριχθεί ο θεσμός των Λατομικών Περιοχών, ώστε το μεγαλύτερο ποσοστό των παραγόμενων αδρανών να προέρχεται, κατά προτεραιότητα, από λατομεία που λειτουργούν εντός αυτών.
- Όλα τα δομικά υλικά που χρησιμοποιούνται στις κατασκευές, πρέπει να έχουν πιστοποίηση CE και όλοι οι παραγωγοί σκυροδέματος θα πρέπει να απαιτούν πιστοποίηση για τα αδρανή.
- Ενίσχυση της στελέχωσης των κεντρικών υπηρεσιών και της Περιφέρειας για επίσπευση της αδειοδότησης αλλά και έλεγχο των λατομείων.

Προκαταρκτικές προτάσεις για το βιώσιμο σχεδιασμό των αδρανών στην Ελλάδα - 3

- Να προωθηθεί άμεσα η διάταξη για την άρση των αναδασώσεων σε χωροθετημένες Λατομικές Περιοχές και η μεταφορά της σχετικής αρμοδιότητας από το Συμβούλιο Άρσης Αναδασώσεων στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση.
- Ο προσδιορισμός των αναγκών της αγοράς αδρανών στη χώρα μας να τεκμηριώνεται με σύγχρονες τεχνικές πρόβλεψης (demand forecast methodologies), οι οποίες θα πρέπει να προηγούνται οποιουδήποτε βιώσιμου σχεδιασμού.
- Να αναπτυχθούν οι κατάλληλες γέφυρες συνεννόησης και επικοινωνίας μεταξύ των διαφόρων συναρμόδιων υπηρεσιών της Κεντρικής, της Αποκεντρωμένης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που θα επιτρέπουν την πραγματοποίηση βιώσιμου σχεδιασμού για την κάλυψη των αναγκών της χώρας με αδρανή κατάλληλης ποιότητας.

Η επίτευξη βιώσιμου σχεδιασμού των αδρανών αποτελεί μια σημαντική πρόκληση για την Ελλάδα

Jointly for our co

Σας ευχαριστώ!